

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Opava 7.8.2012
čj. SRS 032838/2012

Oblastní odbor SRS

Jaselská 552/16

746 82 Opava

Zpráva č. 16 oblastního odboru OPAVA o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 23.7.–5.8.2012

1. Počasí

Počasí mělo typický letní charakter. Denní teploty po celé sledované období vystupovaly nad 25 °C a často i nad 30 °C. Oblačnosti bylo většinou jen málo. Převládalo skoro jasno až polojasno, jen občas oblačno. Srážky v podobě dešťových přeháněk byly lokální, občas však velmi intenzivní, doprovázené kroupami, boufkami a silným nárazovým větrem. Intenzita srážek byla velmi rozdílná, 5 až 60 mm. Nejdříve nízké ranní teploty rychle rostly a ustálily se přibližně kolem 15 °C, někdy se blížily až ke 20 °C.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Na polích zcela převládaly sklizňové práce. Některé nerovnoměrně dozrávající nebo zaplevelené porosty musely být pro usnadnění sklizně desikovány. Pšenice, ječmeny a ozimé řepky jsou většinou sklizeny, výnosy jsou většinou podprůměrné. Začala rovněž sklizeň raných odrůd ovocných dřevin. Lokálně se objevily střední až silné výskyty hraboše polního, jemuž suché počasí evidentně prospívá.

OBILNINY

Před koncem vegetace se na mnoha porostech objevily plošně černě nebo lokálně růžovění klasů. Na strništích jsou lokálně zjišťovány až střední výskyty hraboše polního. Zaznamenali jsme i lokální přerůstání obilnin chundelkou metlicí, ovšem hluchým, ježatkou kuří nohou případně i durmanem obecným.

KUKUŘICE (RF 61–83 BBCH, počátek květu až časná vosková zralost)

První výskyt **obecné snětivosti kukuřice (*Ustilago maydis*)** byl zaznamenán v okrese Prostějov (Mořice) 31.7.

V okresech Olomouc (Holic) a Přerov (Rokytnice) zaznamenali silné nálety samců **bázlivce kukuřičného (*Diabrotica virgifera*)** na feromonové lapáky. V jiných okresech jsou výskyty pouze slabé nebo výskyt dosud vůbec nebyl pozorován. První výskyt v okrese Karviná (Kopytov) byl zachycen 13.7., v okrese Šumperk (Bludov) 24.7.

Pozorování ve feromonových lapácích se provádí 1krát týdně od 20.6. do konce října.

Jako chemická ochrana se používají insekticidní mořidla nebo půdní insekticidy aplikované při setí nebo líhnutí larev při průměrné hodnotě 35 a více samců na jeden lapák za 14 dnů v předchozím roce. V oblasti kontinuálního šíření na pozemcích s opakovaným pěstováním kukuřice se ošetření proti dospělcům provede dva až tři týdny po zjištění prvního samce ve feromonovém lapáku při výskytu 35 a více samců v průměru na jeden lapák za 14 dnů.

Nálety **zavíječe kukuřičného (*Ostrinia nubilalis*)** do světelných i feromonových lapačů jsou v současné době slabé až nulové.

Aktuální situaci můžete sledovat na veřejném portálu Státní rostlinolékařské správy na adrese <http://eagri.cz/public/web/srs/portal/skodlive-organismy/nalety-skudcu-do-svetelných-lapacu.html>. Ošetření porostů kukuřice na zrno se signalizuje týden po vrcholu náletu imag do světelných lapačů. Jako preventivní opatření se doporučuje hluboká orba a nepěstovat kukuřici na stejném pozemku vícekrát po sobě.

OLEJNINY

Většina porostů ozimých řepek je již sklizena. Na strništích jsou nacházeny pouze slabé výskyty bílé hniloby řepky, na Prostějovsku však střední až silná poškození kořenových krčků fomovým černáním stonků.

MÁK SETÝ (RF 64–93 BBCH, fáze vyvinuté tobolky až ztráta dormance semen)

Silný výskyt **alternariové skvrnitosti máku (*Alternaria* spp.)** na makovicích zaznamenali v okrese Olomouc (Velký Týnec).

Mezi preventivní opatření patří dostatečný odstup pěstování máku na stejném pozemku, pečlivé zapravení posklizňových zbytků a vyrovnaná výživa.

Střední výskyt **šedé plísňovitosti máku (*Botryotinia fuckeliana*)** byl zaznamenán v okrese Šumperk (Bludov).

Napadení se pozoruje v době zrání tobolek, fáze 70–80 BBCH.

Za škodlivý výskyt se považuje 5 a více % napadených rostlin.

OKOPANINY

BRAMBOR (RF 49–91 BBCH, porost je uzavřen až hlízy ještě nemají pevnou slupku)

Vzhledem k průběhu počasí dosud převažují slabé výskyty **plísně bramboru (*Phytophthora infestans*)**. Ojedinelé střední výskyty byly zaznamenány v okrese Přerov (Osek nad Bečvou) a u drobných pěstitelů v okrese Šumperk (Mohelnice).

Ve sledované oblasti se v okolí všech meteorologických stanic doporučuje ošetření v prodloužených intervalech.

Podrobnější informace je možno získat na veřejném portálu Státní rostlinolékařské správy na adrese <http://eagri.cz/public/web/srs/portal/skodlive-organismy/prognozy-vyskytu-so-na-uzemi-cr/vyskyt-plisne-bramboru.html>.

Ojedinelý silný výskyt **hnědé skvrnitosti listů bramboru (*Alternaria solani*)** zaznamenali v okrese Olomouc (Blatec).

Fungicidní ošetření prováděná proti plísni bramboru by měla být dostatečná i pro regulaci hnědé skvrnitosti listů bramboru.

Mnoho porostů bylo proti larvám **mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*)** ošetřeno insekticidy, a tak převažují slabé výskyty. První výskyty letních brouků zaznamenali rovněž v okresech Nový Jičín (Příbor 25.7.) a Přerov (Výkleky 31.7.).

V období hromadného kladení vajíček se sleduje množství brouků v porostu a za 2–4 týdny (tedy celkem třikrát) množství ohnisek larev. Porost je nutno projít nejméně čtyřikrát na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Ošetření se provede v době maxima líhnutí larev. Při normálním průběhu počasí to bývá obvykle v době, kdy první vyhlédle larvy dosáhnou třetího instaru. Ošetří se porosty, kde bylo zjištěno 100 a více brouků na 1 ha nebo 140 a více ohnisek larev, přičemž za jedno ohnisko se považuje skupina 35 a více larev.

CUKROVKA (RF 39 BBCH, plodina úplně zapojena v porostu)

Počáteční rychlý rozvoj **cerkosporové listové skvrnitosti řepy (*Cercospora beticola*)** utlumilo teplé a většinou suché počasí. Střední výskyty jsou zjišťovány lokálně na Olomoucku (Lutín) a Prostějovsku (Vřesovice).

Ošetření se doporučuje provést 5–8 dnů po zjištění prvního výskytu. Pokud trvá vlhké a teplé počasí, druhé ošetření se provede po 14 dnech. Po polovině srpna se ošetření většinou už nedoporučuje.

Silné zaplevelení merlíky (*Chenopodium spp.*) zaznamenali v okrese Šumperk (Hrabová).

CHMEL (RF 71–75 BBA, počátek až střed vývoje hlávek)

Ve chmelnicích proběhlo ošetření proti plísni chmele a v místech výskytu i proti svilušce chmelové.

Laboratorně byl ověřený výskyt hád'átka chmelového (*Heterodera humuli*), hád'átka hlízového (*Ditylenchus destructor*) a fusarióz (*Fusarium spp.*) na kořenech chmele v okrese Přerov (Lipník nad Bečvou).

PÍCNINY

VOJTĚŠKA

Silné výskyty hraboše polního (*Microtus arvalis*) byly zaznamenány v okresech Opava (Darkovičky, Oldřišov) a Prostějov (Mořice, Ohrozim, Stichovice), střední výskyt v okrese Olomouc (Senice na Hané).

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem $4 \times 250 \text{ m}^2 = 1000 \text{ m}^2$) a vynásobením desetkrát.

Ošetření se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se na jaře zjistí více než 50, v létě více než 300 a na podzim více než 1000 užívaných východů z nor na 1 ha.

Pozor, ošetřovatel porostu je povinen oznámit použití přípravků pro hubení hlodavců (rodenticidy) tři dny před zahájením aplikace přípravku oprávněnému uživateli honitby a rostlinolékařské správě a projednat opatření k ochraně zvěře s oprávněným uživatelem honitby.

KOSTŘAVA

Silný výskyt hraboše polního (*Microtus arvalis*) byl zaznamenán v okrese Přerov na 14 ha semenného porostu kostřavy.

Monitoring a indikace ošetření viz vojtěška.

OVOCNÉ DŘEVINY

V intenzivních sadech převládají slabé výskyty škodlivých organismů, silnější výskyty jsou zjišťovány hlavně na neošetřovaných stromech v silničních stromořadích, extenzivních sadech a na rozptýlené zeleni.

Jádroviny

JABLOŇ (RF 77–89 BBCH, plod dosahuje asi 70 % konečné velikosti až konzumní zralost)

Silné výskyty strupovitosti jabloně (*Venturia inaequalis*) na listech jsou hlášeny lokálně z okresů Karviná (Dolní Lutyně) a Olomouc (Skrbeň).

Pokud nejsou k dispozici údaje o délce ovlhčení listů, případně zralosti reprodukčních orgánů patogena, lze termín zralosti askospor odhadnout přibližně podle fenofáze hostitele, což bývá obvykle ve fázi 53–54 BBCH (zelená špička až myší ouško). Ošetření je signalizováno po zjištění prvních zralých askospor, nejpozději ve fenofázi 54 BBCH v případě preventivní ochrany nebo při splnění podmínek pro infekci. Další ošetření se odvíjí od povětrnostních podmínek (délka ovlhčení listů), často se využívá ošetření před očekávanými srážkami, ale tak, aby postřik na listech a plodech dokonale zaschl.

Nálety sledovaných druhů motýlů do feromonových lapáků jsou v současné době většinou slabé, u některých druhů nulové. Pouze lokálně u obaleče jablečného (*Cydia pomonella*) byly zachyceny střední nálety samců do feromonových lapáků, a to v okresech Frýdek-Místek (Rychaltice), Nový Jičín (Štramberk), Přerov (Tučín) a Šumperk (Bludov, Mohelnice).

Přílet samců se sleduje dvakrát týdně od 1.5. do 15.9.

Ošetření se provede vždy přibližně za týden po vyvrcholení letové vlny, pokud trvají vhodné podmínky pro kladení vajíček, tedy pokud večerní teploty ve 21 hodin středoevropského času dosahují alespoň 17 °C.

Střední výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byly zaznamenány v okrese Olomouc v ovocných sadech (Vilémov) a ovocných školkách (Unčovice).
Monitoring a indikace ošetření viz vojtěška.

Peckoviny

SLIVOŇ (RF 79–89 BBCH, plod dosahuje asi 90% konečné velikosti až konzumní zralost)

Výskyt **evropské žloutenky peckovin (ESFY)** byl ověřen v soukromé zahradě v okrese Olomouc (Březové).

Mezi preventivní opatření patří zejména nákup zdravého rozmnožovacího materiálu, potlačování vektorů šíření a odstraňování napadených stromů.

Střední přilety samců druhé generace **obaleče švestkového (*Cydia funebrana*)** do feromonových lapáků zachytili v okresech Prostějov (Kelčice) a Šumperk (Mohelnice), silné v okresech Karviná (Nový Bohumín) a Přerov (Osek nad Bečvou).

Přilet samců se sleduje dvakrát týdně od 1.5. do 15.9.

Ošetření se signalizuje v období letu imag letní generace, a to v první třetině letové křivky této generace. Ochranný zásah je vhodné směřovat proti právě se líhnoucím housenkám, tj. asi týden po vrcholu letové vlny. U raných a poloraných odrůd většinou stačí jedno ošetření. U pozdních odrůd, pokud nadále trvají vysoké přilety samců do feromonových lapáků, se provede druhé ošetření, a to přibližně 10 dnů po prvním.

Za oblastní odbor Opava zpracoval: Ing. Jan Sitek